

Как е заповядана чистката в армията след Деветосептемврийския преврат

Написано от Христо Христов
Неделя, 13 Септември 2020 11:03

Българската армия понася тежки щети след преврата на 9 септември 1944 г., чрез който компартията влиза във властта. Българското офицерство е подложено на невиджана чистка – хиляди са уволнени, преследвани и репресирани.

Повечето от онези кадри във войската, които са защитавали Отечеството и са рискували живота, са дамгосани с удобния за комунистите термин „фашисти“ без в България да е управлявала партия или монарх с такава идеология.

Сайтът **desebg.com** публикува онлайн заповедта, с която е поставено началото на чистката в армията. Тя е от 20 септември 1944 г. и е издадена от тогавашния министър на войната Дамян Велчев.

С нея е разпоредено командирите на дивизии веднага да съставят „следствени комисии“, чиято задача е да издирват военни чиновци, които с „миналата си или настояща дейност са допринесли или допринасят за разколебаване на войнишката вяра в командването“.

В състава на комисииите са допуснати представители от областните комитети на ОФ, както и такива на „въстаническите отряди“ (разбирай партизани).

Как е заповядана чистката в армията след Деветосептемврийския преврат

Написано от Христо Христов
Неделя, 13 Септември 2020 11:03

Това е достатъчно основание да се смята, че комисиите не са били обективни, а подвластни на целите на комунистическата партия.

Според събраните от комисиите „доказателства“ и проведен разпит на съответните офицери те са подлежали на предаването им на съд, уволнявани, премествани в друга войскава част или освобождаване и връщане в същата част, в която са служили.

Малко по-късно Дамян Велчев се опитва да поправи нещата, когато се разбира, че по този начин ще бъде обезглавена българската армия, която и без това е поставена под съветско командване при участието ѝ в заключителната фаза на Втората световна война.

Срещу Велчев се надига брожение от средите на компартията и ОФ и той е обвинен, че прикрива офицери, които следва да бъдат предадени на „народния съд“.

Документът е включен в сборника [„Държавна сигурност и офицерите от БНА 1944-1960“](#),
2014 г. издание на [Комисията по досиетата](#) ,

Как е заповядана чистката в армията след Деветосептемврийския преврат

Написано от Христо Христов
Неделя, 13 Септември 2020 11:03

800 Н.У. I ф.О.Б.се. оп. ^{Полковник} *Михаил Васил*
МИНИСТЪР НА ВОЙНАТА
350
от.София, 20.септември 1944.г.

ЗАПОВЕДЪ

Последните четири години на потполичеството на военно-родителско и сподобливо чувство направи много оръжия и изобретения, които се разваля в откритата борба среду фалшивите изпитания.

Българското офицерство по принцип действат по заповед срещу тази родолюбива борба, като в много случаи превият формата "действие по заповед" и заангажира името на армията в противонародни прояви. Отдани лица избязоха да не от човешки си образ и в стремежа си да засидеделотувават своите фалшива принадлежност извъншка делни, за които не трябва да отговарят.

За да се спаси армията от престатни път, в които в заангажираше виещото командване, тя, заедно с народноосвободителният войски, нахвесе на 9.септември удар на фалша в България и го погубе.

Дният след 9.септември 65х дни на борба за укрепване на властта на О.З.

Като естествена последица, резултат на изблик на революционно настроение и на загриженост за укрепване на властта се явиха действия, регулирането и отстраняването на които наложи настоящата заповед, целена упокоение на духовете, както на смутната войнишка душа, така и на командния състав.

За целта заповядваме:

1. Командирит на дивизиит веднага да съставят кми чиновет на дивизионит области "следствени комисии" в състава: 1/ един оиде-следовател от военни оиде, в чието районе коица дивизионна област; 2/ един представител на областния комитет на О.З., назначено от последния; 3/ офицер от Р.О. или чеба на дивизията и 4/ представител на възстаническият отряд.

Вонки началници се чувстват на отговорност да издират военнит чинове, които се маналата си или настояа делноста си допринесли или допринесат за разколебаване на войнишката зря в командването и ги задържат по установения в войската ред.

- 2 -

Вонки задържани в зряна с проимната от 9.септември военни чинове и тзи, които се задържат в изпълнение на настоящата заповед, да се изпратят незабавно, заедно с събранит за тях сведения на следственит комисии, които след разпит и прозря на събранит доказателства да разрешават бързо случат като раздължат задържанит военни чинове на следит четири групи а/ за оиде;

б/ за увольнение;

в/ за пребиваване в друга част и

г/ за освобождаване и зряние в оиде част.

Освобождаването да става от самит следствени комисии.

Случаит за пребиваване и увольнение да бидат докладвани веднага в Министерството на войната - Р.О., за прозря и изпълнение.

Они военни лица, които подлежат на оиде, да бидат задържани в съответнит гарнизонни зятвори, а предикит им предствени в съответнит военни оиде.

Задържанит от I.армия, I и II корпус военни чинове да бидат предствени на следствена комисии при Министерството на войната - Военно коиде.

2. Предетон назначаването на "помощник-командири", които не бидат политическо възпитание лица. Сидеотуването на войнишкит комисии става не само излично, но и вредно. За уредяването на този въпрос не подледа нарочна заповед.

3. Командирит на частит да донасят по канален ред за всяки случай на неподчинение или за отвяне на командата делност на командира. При много явни случаи да се докладва телеграфически направо в Ша на войната - Р.О.

4. Командирит на частит се всички разполагаеми оиде, да се противопостават на всяки оиде, от иждето и да идва той, за арестуване на военни чинове не по установения начин в войката, с изключение на случаи, когато военно лице е извъншко престатление от вулгарен характер и трябва да се вземат ирки за неотстраняването на това лице. В такъв случай задържаното военно лице трябва да се предава веднага на най-близката военна част.

5. Българският трикозор не е компрометиран и се гордост трябва да биде предпочитан, пред каквито и да е други знамена. Нов българския трикозор, в името на О.З., новото българско правителство с пълна сигурност ще награди бюджетна сво-

Как е заповядана чистката в армията след Деветосептемврийския преврат

Написано от Христо Христов
Неделя, 13 Септември 2020 11:03

- 3 -

бодна, благодарствена и демократична България.

6. Забранява се поставянето на казармите и правозимитните обрядови знамена — освен трикошора. Когато се прави поуръчно на освободителните руски бойци, задължително да се украсяват казармите с български и руски знамена.

Забранява се на военните чиновници да носят ленти и значки, които не са въведени в войската.

Да не се забравя, че под лентите и значките много често се крият провокатори.

Честната идеология се носи най-добре под простата военна униформа.

7. Да не се забравя, че нашите кубежи войнини поддръж е въведен и строго спазван и от великата руска армия. Строго забранява се на военни чиновници в униформа, и когато са от мащаб на главата, да поддръжат по друг начин, освен с установените военни поддръж.

8. Най-късно до 22. септември вечерта да се освободят всички военни чиновници, сред които няма тежки и доказани обвиненици. Най-късно до 21. септември вечерта да се изпратят мотивирани отговори на офицерите подлежащи на пребиваване.

Веднага да се прекончат всички отпуски изобщо.

Най-късно до 22. септември вечерта всички офицери да влязат твърдо на работата си и да поемат здраво частите в ръцете си.

9. Всички командири, които не проявяват максимална енергия и такта при изпълнение на настоящата ми заповед, ще държат строго отговорни.

10. Настоящата заповед издава се в името на върховни отечествени интереси, затова строгото и осъзнатото изпълнение да се счита от всички военни чиновници като въпрос за лична чест.

Офицери, подофицери и войници, донел е върховният момент да дадем всичко за отечеството си.

/п/ Велчев
Генерал-майор

В ъ р н о,

Тр. капитан — Адютант Командира на трудовите войски